

FOAIE

pentru

minte, inimă si literatură.

No. 8.

Luni, 24. Februarie

1847.

Префачеріле дпвдътътрімор дін
Молдова.

(Дпкеіере.)

Къ ачесте префачері дндестълндъсе
тревзінделе челе маі дінтъв ші челе маі
неапърате а грътъзіі попорълві, пз с'аъ
недсеппат тревзінделе сімдїте ші де класа
чеа маі дндетъоатїкъ дін соціетатеа поа-
стръ, потрївїт дїректіеї че аъ апъкат. Дп-
попвладїа паноіоанелор есте дндестъл де
маре пентръ ка о окъртвіре днделеаптъ
дъпъ че аъ стъдіат дорїндеме, пофтеле,
плекърїле ші тревзінделе класеї авте сь
пз каzte ші де вїиторїме, економїсїнд пре-
зентъл вїпе. Дп ачесте паноіоане есте
рѣсакїнда, де знде вор еші оаменї фор-
мадї спре а къпъта дндкредереа окъртві-
реї ші аші слвці деара лор пз дін дндет-
мъла де кївернїсаль, чї дін драгостеа ші
рѣвна пентръ вїееле овдеск. Кївернїсе-
леї с'аъ дескїс градъл ал 2ле де дпвдъ-
търъ, знде с'аъ пзс темелїа вїїтоареї тіне-
рїмї дп тзпка їндвстрїаль; дп тзпка ачеа
словодъ ші чїостїтъ, каре есте прїнчїпъл
есенчїал ал орї кърїа вогъдїї шї карма есте
флоареа чеа маї дндсеппатъ дін короана вї-
рїїндеї че аъ пъртат лзміна вѣакълві по-
стръ аспра матерїеї. Тревзїнделе фамї-

ліїмор дндетъпатїче шї а стїлълві сьпт
хотържте а се дндестъла къ аша върбадї
карїї прїп-петъгъдзїтеле лор къпошїнде
ші прїп аоребла че ва дндкзодїзра репъ-
тадїа лор се мерїте дндкредереа пвълїкъл-
лві дпалт. Ешондїнд ачесте къвїнте тъ дък
дрепт шї пзп тъпа не овїекдїа че сь пôte
фаче; къ адекъ поза префачереа аъ дпор-
тътат прїнчїпъл егалїтъдїї шї не вїїто-
рїме пз не пътем де о потрївъ лзміна.
Nego maiorem, distinguo minorem. Ачеа
че пз есістъ пз се поате дпортътъта; чї
апої егалїтатеа пз есістъ пїчі дп патъръ,
пїчі дп соціетате, аша даръ пз с'аъ дпор-
тътат пїмїкъ. Нз есістъ дп патъръ, къчї
тоате фїїндеме пз аъ деопотрївъ калїтъдїї;
ші вѣм се зїче чїнчї деїте сьпт ла о тъпъ шї
пз сьпт деопотрївъ. Нз есістъ дп соціе-
тате, къчї пїчі днделецереа пїчі тзпка пз
есте де о потрївъ ла тоате, прїп зртаре
чїне есте маї апер шї чїне тзпчеще маї
тълт, адъпъ шї маї тълт декът ачел маї
търїнїт шї маї слав, аша даръ дп со-
ціетате тревъе сь фїе богадї шї сьрачї,
ші дпвдътъзра тревїтоаре зпвїа тревъе
сь фїе деосевїтъ де ачелзїалалт; зпъл аре
тревзїндъ де кївернїсаль шї алтъл пз; а-
ша даръ зпвїа сь і се деа элементеле кї-
вернїсълїї шї алтъїа тоате челелалте. Шї

апої кѣ ачесте невої дндествлате се іве-
ще нева префачере а дндвдѣтврїлор ла
школі. — Адаоце ла ачесте, кѣ дн поа
префачере саѣ пѣс прочедѣра шї лецїсла-
дїа індвстрїалъ а Молдовеї шї дндатъ те
веї дндкредїнда, кѣ тїнерїмеа попорѣлвї кѣ-
поскѣнд лецїле, офїдїїле шї облігадїїле еї
есте дн старе аш чере дндествларе прїп
прочедѣрѣ, кѣчї ла пої кѣ тоцїї пѣтем ре-
клама пентрѣ дрептѣрїле кѣлкате, шї тоцїї
сѣптем де о потрївѣ днданїтеа дрептѣдїї;
Днѣкъ о обїекдїе кѣ адекѣ ценїеї попорѣ-
лвї саѣ дндкїс калеа десволтѣрїї еї. Не а-
чаеста о тѣгѣдѣсск кѣ маї таре пѣтере,
рѣзїмат не фаптелѣ че неаѣ дат школіле
дела дндїїндареа лор шї пѣпѣ асѣзї. Це-
нїа орї знде се івеще стрѣвате мѣлдїмеа
шї сѣ рѣдїкѣ дн сѣс кѣтре зїдїторѣл де
знде с'аѣ погорїт, шї оаменїї авѣцї дшї
фак зп фел де фалъ де а о сѣлта, окѣр-
твїреа аре фондѣрї пентрѣ вѣрсїерї, варїї
ар фї дїп ачеа класѣ а аleshїлор лѣ D-
mnezeѣ; шї тїнерїмеа поастрѣ стѣдїоасѣ
дїп Парїс, кѣар дн пелїнчї дндвлїтѣ аѣ
сїмдїт тревзїнда шї облігадїа че аре кѣ-
трѣ ценїї, дндкѣт асѣ еарпѣ пѣпѣ шї прѣнчїї
знеї дндсепнате персоане дїп прїндїпателе
рошѣне, адѣсерѣ не алтарїл рѣдїкат пент-
трѣ десвлїреа ценїеї оференда лор тот
аша де прецѣвїтѣ ка шї вапѣл вѣдѣвїї дїп
еванѣелїе. 10 франчї кѣпѣта тѣлѣрѣл не
лвпѣ пентрѣ вѣзѣнар, шї не тоцїї 10 дї
свѣрлї кѣ лаврѣмї де вѣкѣрїе дн каса тї-
нерїмеї. Чеї 50 де вразї аї Карпадїлор,
дндкѣ копѣчеї тїнерї, дїп чеа че лї с'аѣ
дат пентрѣ хрانا лор с'аѣ стрїмторїт не
сїне пентрѣ ка дїп пїкѣтѣрї се факѣ апѣ
дндествлѣ пентрѣ вдатѣл кїпарошїлор че
с'ар івї ка сѣ креаскѣ пѣпѣ ла дндалѣл че-

рѣлвї. — Іатѣ фапѣтѣ че мерїтѣ дндкѣрѣ-
цеаре дїв партеа тѣтѣрор ачелор че не
воеск ка ценїеї попорѣлвї сѣ і се дндкїдѣ
калеа десволтѣрїї еї. — Аколо сѣ вѣ ве-
dem Domnїлор патрїодї, іатѣ пїатра де
черкаре (mexenїїл) кѣккаре цї сѣ фїдї про-
вадї днданїтеа пѣстрѣ шї а лѣмеї днтрецї.

Історїа дндвдѣтврїлор пѣвлїче дїп Мол-
дова есте фоарте інтересанѣтѣ. Ла дндїїн-
дареа еї ам авѣт не зп бѣрват, ккаре а
сѣзїї не дїрїгѣвеще соарта; аччаеста не фаче
сѣ не маї пѣтем зїче асѣзїї пїмїк, де vom
зїче де vine, vom сѣ фїм калїфїкадї де лїп-
гѣшїторї, лѣкѣрѣ че не не плаче. De vom
ворвї де алдїї чїнева, не темет сѣ не дн-
поїм адреса кѣ Nr. 712 дїп Бѣлетїнѣл о-
фїціал Nr. 22 дїп апѣл 1844. De шї не
трекѣ апѣл шї не поменїрѣм кѣ дн амѣ-
дѣбѣ пѣкѣтѣрїле авѣрѣм дрептате, дѣпѣ кѣм
не тѣртѣрїсеск дїмїсїїле прїїмїте шї адре-
сѣл кѣ Nr. 31 а комїсїеї обвїдѣнїї адѣнѣрїї
че ам прїїмїт дн 9. Martїe 1845. Греле
тїмпѣрї! дндсѣ ворвїнд де префачерїле фѣ-
кѣте пѣтем зїче кѣ епоха лор саѣ дндче-
пѣт сѣпт епїтропїа Дн. А. Б. шї с'аѣ сѣѣр-
шїт дн ачеа Лѣм. с. Г. С.; аччеста аѣ
дѣрѣмат лѣкѣрѣрїле ефетере шї аѣ дндїїн-
дат не ачеле траїнїче; градѣл дндсѣ ал
2ле де дндвдѣтѣрѣ дн формѣ саѣ дндче-
пѣт а се чере де Дн. А. С. шї с'аѣ ела-
борат дн комїсїа обвїдѣнїї адѣнѣрїї, шї с'аѣ
пѣс не темелїї раціонале де Дн. С.

Дїп епїтропїа Дн. Б. аѣ дндчепѣт шї
ваїерїле вѣдѣцѣтѣлвї школілор а се маї стрѣн-
це, стрѣнсе аѣ фосѣ сѣпт інспекцїа Д. І.
Г. Тот де атѣнче школа де мѣїестрїї аѣ
рѣтас кѣ епїтетѣл де епїгмѣ че і с'аѣ дат
де Д. Б. Аччаестѣ епїгмѣ о деслѣгѣ о
персоанѣ дндалѣтѣ, шї асѣзїї кѣ фолосѣл

касеі шкоалелор ачест ашезъмът есте дат дн днтрепрізь ісквсітълві върват Дсале комісітлві Г. К.; дпсць есперіендіа че се ва фаче дн віиторіме пѣ пѣдін ва контривізі а пѣне ачест ашезъмът не адевърата са темеліе. —

Ла тоате ачесте префачері о папикъ школастикъ кспрінсць пѣлѣ ші не чел маі мік атом че трѣіа дін фъръмътѣріле пікате де не вѣдцетъл касеі шкоалелор. Рѣдочереа персоналлві амеці не тоці каріі акѣм апѣка каре дн котро, фііндѣле сіла де скѣпаре! Аша ера де окѣпаці кѣт дці скотеа дін гѣрѣ ші не врѣнд: „Амар вѣѣ фарісілор ші кѣртѣрарілор! . .“ С'аѣ апропіат тімпѣл каре ші акѣм есте ка дн вѣдѣтѣра се фіе скопѣл, ші персоналлв міжлоачеле, дар пѣ ші дін контра; пентрѣ каре зп архангел не-мілостів стѣ гата а кѣрма фірѣл ші апѣне днвѣдѣтѣра пѣмаі пентрѣ днвѣдѣтѣрѣ! Кѣнд сѣ дѣрѣмарѣ іостітѣтѣріле зп віет іздеѣ кроітор (фііѣл) върсѣ лакрѣті сѣндѣроасе ла днортѣтѣтѣра лор! Ел жѣлѣще сѣрѣманѣл, ші чіне щіе кѣді маі жѣлеск, ші тѣ тем сѣ пѣ рѣтѣіе пѣтѣргѣет! Ші іостітѣріле стаѣ date астѣзі дн днтрепрізь D. А.; дпсць чіне щіе че катаклістѣрі ва адѣче асѣпра лор резонѣл ші віелѣ пѣвлік! Ачесте тоате сѣнт пімікѣ не лѣнгѣ днфрікоша тѣл кѣвѣнт редѣчереа персоналлві! Ла кѣді п'аѣ прііт сѣрѣвѣторіле крѣчівѣлві! кѣте лініці п'аѣ тѣлѣзрат! кѣте есістенціі п'аѣ сѣдѣвіт! „Паче, паче вѣѣ!“ кѣчі віменѣ дін воі пѣ есте ші аічі пѣ поате фі, каре сѣ претіндѣ ка ла префачеріле школілор сѣ се іа дн вѣгаре де сѣатѣ маі тѣлт інтересѣл персоанѣі сале декѣт ачел пѣвлік ал днвѣдѣтѣрѣі, маі алес кѣ

кѣпоскѣта стрѣватере ші вѣпѣтате а кѣтѣрѣ дѣвѣрват лѣмінат ва зпѣра тоате пѣпѣтіндеѣле, ка аша фіе-каре сѣ стѣа ла локѣл сѣѣ кѣ фрікѣ ші кѣ вреднічіе. Де ачѣа не кѣнд тоате ераѣ сѣвчівмате, не кѣнд тоате редѣсе, зп сінгѣр кѣівѣшор апінат де о ратѣрѣ лѣтѣралѣ а вѣдѣцетѣлві ста легѣпѣндѣсе де зѣфірі ші не атіне де тѣпѣ оменѣаскѣ. Ла ачѣаста прівінд днмі адѣсѣіѣ амінте де зп рефрен дін опера мі се паре Цампа: „Patience, constance, car ton tour, ton tour viendra!“ ші деодатѣ сѣ ші респѣнді о ворѣѣ, каре атѣта вате ла окі кѣт мерітѣ а фі поменітѣ, маі алес кѣ аічі авем ші невоѣ де оаре-каре епілог. Лѣтѣралнік т'ам днцііндат ші еѣ (днмі ва фі ертат сѣ тѣ днцііндѣз ші еѣ де чева, маі алес кѣ ачѣастѣ еспресіе ва рѣтѣнеа дн історіа школілор зѣітѣ кѣ ачѣа а редѣчереі), кѣ чіне поате оасе роаде, ші чіне ле парте, парте-ші фаче. Асте ворѣе векі молдовенѣці, днмі адѣк амінте о міпѣпатѣ фавѣлѣ а D. Donічі, знде зп анімал тѣлгѣвндѣсе те фѣчѣа сѣ крѣзі кѣ ел днтрѣнд дн гѣіѣзріе пѣ фѣчѣа аколо пічі зп рѣѣ; де ші, де кѣте орі ешіа, авѣа „пѣфѣшор не во-тішор.“ Де ачѣа еѣ крѣзѣнд не вѣтѣрпії пострі кѣ чіне зѣмѣл кѣ децітеле пріптіере пѣ поате сѣ пѣ ші ле лінгѣ, ам азѣіт кѣ фіінда ачѣа че слѣжѣще ла доіdomні, адѣк інтересѣлві пѣвлік ші ачѣлві партікѣлар вѣзѣнд пѣчесітатеа редѣчереі сале аѣ хотѣрѣт (маі деграѣѣ оі тѣрї де кѣт оі крѣде аста) а пѣрѣсі рѣладііле че ле аре ла локѣл знде сінгѣр днші таіе ші сінгѣр тѣлѣкѣ, спре а се траѣе пѣмаі дн окѣпацііле сале ка днчѣпѣтѣр тѣіе-стрілор, ка пѣгѣдѣтѣр, etc. etc., спре а

лъса тайнеле дитре чеї сѳиндїді ла тем-
пъла Елеосїнеї, фъръ ка съ се маї цїе
де алаші парнастлї, дитре каре пепт-
тънд претїнде нъ поате ста ла зп асемїне
лок кз фрікъ шї кз вреднїчіе. —

I. I.

К Ъ В Ъ Н Т,

зіс ла поменїреа де 40 де зїле а преасѳ.
проїн-мітрополїт ал Молдавїї Benjamin де
протосїнгелъл Dїонїсіе, дїректор ал се-
мїнарълї сѳ. мітрополїї, ростїт дї сѳ.
мітрополїе ла Бзквресїї.

Саѳ слъвїт дитръ неатъл съѳ ш
лазда лї о вестеѳе адънареа.

Сїрах К. 44.

Прекъм о вірзїндъ саѳ дѳз дїпро-
тїва връжташілор нъ поате карактерїса
не зп ероѳ, чї зп шїр некърмат де лъпте
трїзмѳѳтоаре дп кърс де маї тълдї ані;
асеменеа кътева фанте де пїетате нъ пот
фаче не ошъл віртѳос, чї о днделънгать
шї не прекърматъ лъкраре де фанте вѳне.
Ероѳл пътълтеск авънд а се лъпта кз
оаменї сѳпъшї слъвїчїнлор ка шї ел, есте
маї сїгър тотд'авла де вірзїндъ, дп време
че ероѳл дъховнїческ, ероѳл віртѳдїї авънд
а се лъпта, дъпъ апостолъл „Нъ дїпро-
тїва гръпълї шї а сѳоцелъї, чї дїпротїва
двчепъторїїлор дитъперекълъї ачестъї воак,
дїпротїва дъхрїлор ръттъдїї челор де
сѳпт чер,“ вірзїнда дї есте тълт маї а-
невое, маї греа шї маї несїгъръ.

Ероѳл пътълтеск веде пре връжташ
шї дїтръ о кълтъгъръ, дї тъсоаръ пъ-
терїле шї дшїавъръ слъвїчївнеа, дар връж-
ташїї челъї дъховнїческ сѳпт невъзвдї шї
не пвтърадї, де ачееа шї вірзїнда асвпра
лор есте маї лъвдатъ шї маї слъвїтъ.

Ероѳл лътеск ка съ кълдїде кълтна
вірзїндїї ръспїндешде дїпрежъръї пвспї-
ре шї тоарте шї ласъ дп зрмъ сзвенїре
дїпрозїтоаре; іаръ ероѳл віртѳдїї ръвар-
съ вінефачерїле сале не оменїреа чеа а-
пъсатъ де непорочїрї, вїндекъ рanelе прї-
чїпїте де връжташъл чел невъзт шї ла-
съ о плъкътъ адъчере амінте дп іїнемеле
челор адъпаді дїп кзратъл ісвор ал віртѳ-
дїлор сале. Віртѳтеа дар, ачест дар дп-
палт ал сѳолетълї оменеск, есте чеа маї
пвтернїкъ шї сїнгъръл тїжлок а фаче не-
пърїреа отълї; пентръ-къ еа есте ісво-
рїтъ дела пърїнтеле череск дътъръл
а тот вїнеле шї пвсъ дп лъкраре де аче-
ле сѳолете марї окърмїте де дрептъл кз-
вълт, прїо каре отъл пълтеѳе дп паче
не очеапъл чел пїїн де фъртънї ал вїедїї,
шї дескїзънд зп дръм лїнїдїт вїїторїмїї че
воеѳе аї зрма, ажъѳе вѳсел ла лїманъл
ферїчїрїї шї ал непърїрїї, знде нїмїк пъл
маї тълъзъръ. Времѳа дп респектеазъ, веа-
кзрїле дп вїнекзвънтѳеазъ, зрмашїї се сі-
леск ал ажъѳе шї Дъмнезеѳ дп дпкзвѳ-
неазъ кз кълтна вірзїндїї пентръ віртѳдї-
ле сале.

Дар, а фї віртѳос нъ есте дестъл пъ-
маї а фї дрепт, а се ферї де рѳѳ, а несо-
котї зъдърнїчїїле лъмїї шї а дпїнде тъ-
на непорочїтълї, кълчї ачесте се пот фаче
шї де фъдарпїчї, акърор профане кздетърї
адїптеазъ слава лътеаскъ, ла каре спре а
ажъѳе се дъбракъ кз хайа віртѳдїї, шї-
їнд кз дака голїчънеа септїментелор лор
с'ар да фадъ, нїчї одатъ п'ар ісвзтї; чї, а
фї віртѳос есте а тры дп Домпъл, а фї
квпїнс де вїнеле каре'л лъкреазъ, а се
гъндї вїне прекъм зіче дпделептъл „Дп-
пайнтеа лї Дъмнезеѳ шї дпайнтеа оаменї-

лор, а пѣстра дн ініта са адевѣрата кърѣненіе де драгосте ши респект кѣтре Дѣмнезеѣ, ши реліція са, кѣтре патріе ши леѣіле еі.“

Кърѣненіа інітіі дар, ши драгостеа сѣтр челе дінтѣв темеірі але віртѣдіі, ісворѣнд дела Дѣмнезеѣ кареле есте драгосте, дапре кѣм зіче евангелістѣл Іоан: „Ши пе дѣнселе се поате пѣре темеіѣл фаптелор вѣне“ спре а се дѣлѣда темплѣл каре се факъ пемѣритор ши сѣ пѣстреѣ дн веакѣріле віітоаре пе ероѣл віртѣдіі.

Ън асѣл де слѣвіт ероѣ, а кърві тѣтъ віада аѣ фост ѣн шір пекѣрмат де фапте вѣне, есте рѣпосатѣл мітрополіт Benjamin ал Молдавіеі, ла акѣрѣі поменіре де 40 де зіле сѣптем адѣнаді асѣзі дн ачест сѣжнт лѣкаш. Ел с'а пѣскѣт ла аѣл 1768, ши ка ѣн алт Самѣл, хотѣрѣт дін прѣчіе спре слѣжба Домпѣлѣ, дн вѣрстѣ де 16 ані а лѣат асѣпра са жѣгѣл лѣі, фѣкѣндѣсе кѣлѣгѣр ши діакон ши а днчепѣт а фі дѣпѣ апостодѣл Павел: „пѣлѣ челор крѣдінчѣші кѣ кѣвѣнтѣл, кѣ віада, кѣ драгостеа ши кѣ дѣмвѣдѣтѣра;“ пептрѣ каре дн вѣрстѣ де 24 ані і са ши днкрѣдінгат вѣржа пѣсторѣаскѣ а епіскопіеі Хѣшѣлѣі ла аѣл 1792. Ши де ачі се днчене слѣвіта са каріерѣ, дн каре кѣ атѣт а днпінтат маі репѣде, кѣ кѣт фаптеле сале ера еперѣчѣ ши пѣіне де рѣвна Домпѣлѣ. Ла а. 1796 а трекѣт ла епіскопіа Ромапѣлѣі ши дѣпѣ 6 ані с'а сѣіт ла скаѣпѣл мітрополіеі Молдавіеі аѣеа дн вѣрстѣ де 35 де ані. Аѣѣм лѣтіна с'а пѣс дн сѣешнік; а кѣм с'а дескѣ днпінтеі ѣн кѣмп днтінс де остепелі ши невоіоде, днкрѣдіндѣндѣсе вісеріка Домпѣлѣі пе каре дн кѣрс де 40 ані о аѣ пѣсторіт кѣ вреднічѣ.

Трѣі карактері де віртѣдіі маі деосѣрѣіа пе ачест вѣрѣат ши дн прѣгѣтеа днкѣ дін тіперѣде адевѣрата слѣв ши пемѣрїре: Карактерѣл де кърѣненіе ши драгосте дн фокатѣ кѣтре Дѣмнезеѣ ши кѣтре челе сѣпте; мѣлостівїреа ши комѣтїміреа пептрѣ чеі пепорочїдіі карїі алерга ла ажѣторѣл лѣі; ши патріотїстѣл чѣл днфокат ши дорїнда пептрѣ лѣтінареа неаѣлѣлі.

Карактерѣл де кърѣненіе ши драгосте дн фокатѣ кѣтре Дѣмнезеѣ, се доѣдеа дін піетатеа са чеа маіре, еѣлѣвіа чеа пемѣрїчіпїтѣ, рѣгѣчѣміле челе неконтенїте, прїверегїде де тоатѣ поаптеа каре ши вѣтрѣл фїнд пѣл овосїа. Нѣ пѣтеа чїнеѣа сѣ вѣзѣ парадѣ маі помпоасѣ ши маі ѣтілітоаре декѣт а ѣдеа пе ачест архїереѣ слѣжїнд сѣжнта літѣргїе. Се арѣта атѣчї днтрѣксѣл чеѣа маі пре сѣс де ом ши ера днкѣвѣрѣат де лініѣе ши де маіре кѣвіндѣ.

Рѣвна касѣі Домпѣлѣі дн роѣеа неконтенїт, дѣпре кѣм зіче проорокѣл; кѣпосѣнд кѣ кетареа преотѣлѣі пѣ есте пѣмаі а ѣотеѣа ши а днгрѣпа торѣдіі, чї арѣ ши о алтѣ мїсіе маі днпалтѣ; а днѣѣда пре пород леѣеа Домпѣлѣі, а десрѣдѣчїна відіѣл ши а пропѣдѣзі віртѣтеа кѣ фапта шїѣѣ кѣвѣнтѣл, — арѣеа де дорїндѣ ка сѣл вѣзѣ одатѣ лѣтінат, пептрѣ каре аѣ ши днтемеіат днкѣ дін чеі дінтѣі ані аї архїпѣсторїі сале шкоалѣ геологїчеаскѣ пептрѣ днѣѣдѣтѣра клерѣлѣі дн тѣпѣстіреа Сокола, каре ши пѣпѣ асѣзі поартѣ пѣмеле лѣі.

Пе лѣпгѣ ачесте, де ши овосїт де днгрїжіріле тѣрмеі сале, пѣ днчѣта а тѣлтѣчї ши а тіпѣрі кѣрѣдіі фолосїтоаре клерѣлѣі ши ла тот крѣдїнѣл; іар пѣлѣчереа че аѣеа кѣтре лѣтіна шїїндѣлор дн фѣкѣсе

а оі тотд'азна дикопжзрат де оатені дм-
вѣдагі не каре ді спрїжїнеа шї ді ажѣта
кѣ шѣлтѣ драгосте.

Карактерѣл де мїлостївїре і се дпѣл-
цасе маї пре сѣс де пѣтерїле сале: ера
трїст пентрѣ кѣ дп лѣте се гѣсеа атѣ-
ѣеа непорочїді, дпкѣт пѣ пѣтеа сѣ дп-
плїнеаскѣ лїпселе тѣтѣлор, шї пѣ се ве-
селеа декѣт кѣнд сѣвѣрша врезн вїне.
Сѣнт пентѣтраді каре л'аѣ възѣт де тѣлте
орї кѣ дп време че щерѣеа лакрѣта не
непорочїтѣлї прїп фачере де вїне, окїї сѣї се
змплеа де лакрѣтї де възкрїе пентрѣ кѣ
поате дпплїні асеменеа дорїндѣ а інімії
сале, дорїндѣ пѣскѣтѣ де патѣрѣ шї крес-
кѣтѣ де релїгіе дп сїнѣл алтарѣлї лѣї
Дѣмнезеѣ, де знде маї нїчі одагѣ пѣ лїпсеа.

Кѣнд дп прївеа чїнева дїп партеа по-
літїкѣ, дпделецѣзнеа патриотїстѣлї сѣѣ
шї лѣнга есперїендѣ кѣщїгатѣ дп кѣрс де
50 де ані аї архїпѣсторїї сале, пѣтеа сѣ
слѣжаскѣ де модел зшоарѣлор ідеї а зпїї
пород мїшкат де дорїндї націонале, каре
не авѣнд нас солїд се рѣтѣчеа дп хаос
фѣрѣ а ажѣпѣе ла сѣжршїт ферїчіт; ел
сѣ пѣреа кѣшї прївеще патрїа кѣ зп окїї
стреїн де інтересѣл еї, дар ачеаста дї ве-
нїа дїп адѣнка есперїендѣ че авеа де грев-
тѣдіе, кѣ каре се реформеазѣ о царѣ дп
асеменеа времї дп каре не афлѣм. Кѣ
тоате ачесте вїнеле шї ферїчіреа патрїї
сале іаѣ фост маї скѣтпѣ дїп дорїнде пен-
трѣ каре п'аѣ дпчетат а лѣбра пѣлѣ ла
тоартеа са.

Дп зрѣта атѣтор лѣпте шї остенелї
вѣнѣл вѣтрѣн кѣпоскѣнд кѣ пентрѣ а пѣрта
кѣ вреднїчіе о асеменеа кѣртѣ пѣ есте
дестѣл вѣна воїндѣ, чї тревѣск шї пѣтерї,
шї възѣнд кѣ пѣтерїле трѣпещї дїп зї дп

зї дп пѣрѣсеск, кѣ адѣогареа апїлор шї
сарчіна слѣжѣеї креще, аѣ зїс кѣ апосто-
лѣл: „Лѣпта чеа вѣпѣ т'ам лѣптат, кѣ
лѣторїа ам сѣвѣршїт, крелїнда ам пѣзїт,
шї дорїнд ка кѣте зїле дї вор маї прїсосї
сѣ ле петреакѣ дп лїніще дпгрїжїнд дѣ
сѣфлетѣл сѣѣ декѣт каре нїмік пѣ есте маї
скѣтп пре пѣтѣлѣт: ла апѣл 1842 ш'аѣ
дат демїсіа шї с'аѣ трас дїп сказнѣл мї-
трополїї, спре а петрече лїніщїт дп сїн-
гѣрѣтатеа знеї тѣпѣстїрї, знде дѣпѣ о кѣр-
ѣере де 4 ані петрекѣді іарѣшї дп фаптѣ
плѣкѣте лѣї Дѣмнезеѣ вїнд тоартеа дп
лѣѣ де пре пѣтѣлѣт ла 18. Дек. але апѣ-
лѣї дпчетат, ка сѣ прїмеаскѣ кѣзна че
дѣпѣ дрептате іаѣ гѣтїт лѣї Дѣмнезеѣ жѣ-
декѣторѣл чел дрепт, сѣ се знеаскѣ кѣ
сѣїндїї треї іерархї Васїліе, Грїгорїе шї
Іоан акѣрор прѣсѣзїре о сѣвѣршїм асѣзїл,
не карїї дп тоатѣ вїада іаѣ зрѣмат рѣпо-
сатѣл. Сѣ еа рѣсплѣтіреа вїртѣдїї, але
кѣрїї адеѣѣрате дпсѣшїрї леаѣ зпїт дп
персоана са шї прїп каре аѣ вїрѣїт ка зп
ероѣ іспїтеле лѣзметѣї шї аѣ асїгѣрат лїма-
нѣл немѣрїрїї, лѣсѣнд дп зрѣтѣ фѣзѣоасе
пїлде де морал шї пѣдѣрсе шї респектѣ-
се адѣѣерї аміте де вїада са чеа трѣїтѣ
дптрѣ Хрїстос, прїп каре с'аѣ слѣвїт дп
неамѣл сѣѣ шї а кѣрѣї ладѣѣ повестеѣе
мѣлдінеа.

Ної дар чїнстїнд меморїа ачестѣї слѣ-
вїт зѣрѣват, пѣтем кѣ дрепт кѣвѣлѣт сѣ а-
вем де пїлдѣ фаптеле сале не каре дпза-
дар неам черка але дескрїе кѣ деамѣрѣз-
тѣл, кѣ ачеаста ар ої кѣ пепѣтїндѣ. Фѣ-
кѣнд дар поменїре де дѣпсѣл сѣ не рѣгѣт
челѣї а-тот-пѣтерїк, ка сѣ факѣ а рѣсѣрї
маї дес асеменеа зѣрѣваді дптре ної, маї
алес акѣм кѣнд моралѣ атѣта аѣ слѣвїт

ші липса де pietate аѣ фѣкѣт съ се дешарте
mai de tot лѣкашѣриле Domnѣлѣи, акѣм
кѣнд воала липсирѣи де евлавиѣ кѣтре челе
фѣлпте съ дѣтінде кѣ пашѣ репезѣи, акѣм
тревѣск асемenea докторѣ иѣкѣсѣдѣ спре
bindeкаrea рѣлѣи, акѣм кѣнд сѣнт пѣдѣи,
фоарте пѣдѣи дѣ клер, карѣи сѣ поатѣ ка
о лѣминѣ пѣтерникѣ а рѣспѣндѣ дѣтѣпере-
кѣл пѣдѣи дѣи шѣ ал рѣтѣчѣриѣи, карѣи сѣнт
фѣи аѣ iadѣлѣи шѣ сѣ факѣ а рѣсѣна кѣвѣп-
тѣл лѣи Dѣmnezeѣ дѣ тоатѣ а са пѣтере.

Фѣе Doamne, ка рѣвна ачестѣи вѣрват
сѣ пѣ тоарѣ дѣнтре поѣ! фѣе ка дѣмпрезѣл
кѣ поменѣреа лѣи сѣ се репаскѣ дѣ маѣ
мѣлте иѣиѣи, шѣ вирѣдѣиле лѣи челе апо-
столеѣи, ка сѣ се слѣвѣаскѣ дѣнтрѣ дѣю-
сѣл шѣ prin трѣжасѣл пѣмеле тѣѣ шѣ сѣѣ
фѣе вечникѣ поменѣре.

Трѣсѣри вѣшѣре din истѣриа Полонѣиѣ.

(Брѣмаре.)

Негѣициѣиле асѣпра дѣмпѣрдѣиѣи По-
лонѣиѣ дѣкѣ кѣрѣеа; дар Авѣстриа шѣ Прѣ-
сѣиа фѣр' але ащѣпта капѣтѣл окѣпарѣ кѣ
реѣименте дѣвѣчинателе провинѣиѣи полѣне.
Авѣстриа зѣчеа, кѣ кѣ ачеа иѣкѣрѣие „воѣеще
а скѣти де релеле ачелор тѣмпѣри не про-
винѣиѣиле каре одатѣ петрѣкѣсѣрѣ дѣ приѣ-
тѣиѣе кѣ корѣна Ънгарѣиѣи,“ iar Прѣсѣиа кѣ
„е сѣлитѣ а траѣе кордон де кѣтрѣ ачеле
провинѣиѣи полѣне, дѣ каре прѣпѣдѣиа чѣта.“
(Дар кордонѣл пѣ се траѣе prin ѣара ал-
тѣиа). Прѣсѣиа кѣ прилежѣл ачестѣи окѣпѣри
сѣвѣршѣи тѣранѣи кѣмплѣте, тѣранѣи, каре не
фак а кѣѣета маѣ мѣлѣт ла пиѣе кѣчѣритѣриѣи
асѣидѣи шѣ ла пиѣе тѣмпѣри варѣваре, декѣт

ла зѣ реѣе европеан шѣ ла зѣ тѣмп лѣтѣи-
пат. Дѣн адевѣр вѣиторѣил се ва минѣна
шѣ се ва дѣндоѣ а крѣде ачеле тѣрѣниѣи прѣ-
сѣиѣе ш. а. Маѣ мѣлте миѣ де фамѣлиѣи по-
лѣне фѣсѣрѣ сѣлите а'шѣи пѣрѣсѣи кѣминѣле
лор шѣ а се стрѣмѣта зѣ провинѣиѣиле прѣ-
сѣиѣе; тот прѣсѣиѣи не прѣивѣнд ла липса шѣ
сѣрѣчѣиа полонѣилор дѣранѣи ле рѣпѣрѣ вѣте-
ле, каѣи, вѣкателе, стѣрсѣрѣ дѣла еѣ коп-
тѣрѣвѣдѣиѣи фоарте греле, дѣмплѣрѣ ѣара кѣ
монѣтѣ прѣсѣианѣ рѣеа; апѣкарѣ не жѣвѣиѣе
шѣ о дѣмпѣрѣдѣирѣ ла реѣиментеле лор, токѣта
шѣ не фѣтеле полонѣилор ле рѣпѣрѣ шѣ ле
мѣрѣитарѣ кѣ сѣла дѣвѣпѣ сѣдѣидѣи прѣсѣиѣи,
сѣ-
линд шѣ не пѣринѣидѣи лор а ле дѣнѣстра.
Аша дар глѣте марѣ де ѣменѣи, вѣрѣвѣидѣи
фѣмеѣи шѣ вѣиѣидѣи фѣдѣирѣ дѣ дешѣртѣриле
Лѣтѣванѣиѣи сѣѣ кѣтрѣ Авѣстриа; фѣриѣе де чѣи
карѣи скѣпа недѣспоѣидѣи. Тот асемenea фѣ-
кѣрѣ шѣ мѣскалѣи дѣ провинѣиѣиле коплѣши-
те де еѣ. Ъинѣтѣрѣи дѣнтрѣдѣи, ка шѣ дѣн зѣ-
леле вандалѣилор аѣ рѣмас дешѣрте де
лѣкѣиторѣи. Полонѣиѣи се пѣрѣеа кѣ пѣ маѣ
стаѣ сѣнт скѣтѣл дрепѣтѣрилор ѣменѣидѣи.
Европа тѣчеа ла тоате ачестѣеа крѣвѣченѣи.
— Nѣмаѣ Авѣстриа маѣ пѣзѣи ѣрѣе дѣсѣиплѣнѣ
шѣ вѣрѣдѣаре: сѣмѣѣл ѣменѣеск ал дѣмпѣрѣ-
тѣсѣи Марѣиѣи Терѣсѣиѣи шѣ полѣтика дѣмпѣ-
ратѣлѣи Iосѣф II. пѣсѣрѣ мѣсѣрѣ варѣварѣи-
лор кѣ атѣт маѣ вѣртѣс, кѣ провинѣиѣиле
окѣпѣте тот ера менѣиѣе а се дѣнтрѣпа кѣ
монарѣхѣиа.

Дѣндоѣиѣеа тѣиѣриѣи провинѣиѣилор дѣнтре
челе треѣи пѣтерѣи кѣрсе ѣзте, шѣ — спре
тѣрѣареа лѣтѣи — фѣрте вѣшор. Фрѣика сѣ
пѣ се спарѣгѣ планѣл дѣнтѣдѣи тоатѣ лѣвѣра-
реа. Маѣ вѣртѣс Прѣсѣиа дѣнгрѣжатѣ фѣрте
кѣ пѣ се ва алеѣе ниѣиѣи din тот планѣл,
дѣндѣплѣкѣ не Рѣсѣиа а прѣиѣи де вѣне тѣте

претенцие Австрие, де ши ачелеа ера фърте дкордате. Аша дар ачеле треі пѣтері а тѣсврат конвенциі мор свѣскрсе дн 19. Февр. ши 5. Авг. 1772 ла Петерсвѣрг ши ла Берлин пѣвлікарѣ манифесте, приі каре претенсерѣ дела рецелѣ ши дела репѣвліка Полоніеі дареа кѣторва дѣри ши тот одатѣ знеле ашезѣмште нѣ дн челе че аѣ маі рѣмас сѣит ъзме де Полоніа. Нѣмаі ви дѣпѣт ши ѣи ваіет де тѣніе рѣсѣнѣ приі тѣте провинциіе полѣне; рецелѣ стете дн коптрѣ кѣ вѣрѣвѣдіе, о діетѣ естраордінарѣ се адѣнѣ кѣрѣнд. Рецелѣ ши діета протестарѣ дн фаца черѣвлі ши а ѣмені мор асѣпра кѣмплітеі кѣлкѣрі сѣвѣрште кѣ препѣтіода ши кѣ армеле. Мѣлді дн депѣтаді пѣрѣсѣрѣ діета; мѣлді магнаді реімпрсерѣ кѣ тѣріе сіліреа де а сѣ скѣпне. Алдіі, ка ніше Катоні ши Брѣдї днтрѣ о повіѣл desperаціе дн ши лѣарѣ віада. Тѣте дндешерт. Полоні мор лі се амеріандѣ, кѣ дакѣ нѣ воіеск а прімі декретареа челор треі, се ва тѣіа тѣтѣ Полоніа ши — дн кѣ атѣнчі — се ва щерѣ дн ліста статѣі мор Европеі. Ачѣаста дескораціѣ ши не ѣеі маі взні патріодї; рецелѣ ши діета свѣскрсерѣ дн тре сѣспінѣрї ніше пердерї атѣт де греле дн 21. Авг. 13. ши 18. Септ. 1772. — Дѣріле рѣпште фѣчѣа а треіа парте дн статѣл Полоніеі ши маі жѣтѣтате дн пѣтѣрѣл лѣкѣіторі мор. Рецелѣ Прѣсіеі трасе ла сіе Прѣсіа полонеаскѣ апѣсапѣ ши рѣсѣрїтеапѣ атѣт де скѣмпѣ пѣптрѣ ел, кѣчі кѣ ачѣаста статѣл сѣѣ вені дн ле гѣмште кѣ провиндіа Бранденвѣрг ши се фѣкѣ домп ал комерчївлі Полоніеі, апоі Потереліа, воівозіа Маріенвѣрг ши Бѣлт, Ерстѣланд, Міхѣлаѣ, Неѣ ши

портѣл дела Данціг, кѣ тотѣл 600 мілѣрї пѣтр. ши 600,000 сѣѣл. лѣк. Дн пѣрѣтѣа са Рѣсіеі дн ши фѣкѣ партеа са, кѣ тареле прїнчїпат Літѣаніа, воівозііе Мінск, Вітѣпск, Місчїслав, пѣсте тот апрѣне дѣѣ мї міл. пѣтр. лѣкѣіте де 1 міл. ши 800,000 сѣѣлете. Австріа лѣѣ партеа чѣа маі рѣдіторѣ ши маі попоратѣ, адїкѣ Галїціа ши Лодомеріа, кѣт ши Кракавіа ши маі мѣлте дістрїктѣрі дн Подоліа ши Волвініа, кѣ тотѣл 1400 мілѣрї пѣтр., ши врео треі мїліѣне лѣкѣіторї дн 300 четѣді ши ораше ши дн шесе мїі сате.

Діета Полоніеі фѣ дндаторатѣ а ши апѣра не челе треі пѣтері дн прїпрїетатеа дѣрі мор апѣкате; іар кѣнд кѣ регѣлареа граніделор се маі тѣіарѣ ши алте вѣкѣді ши днпѣтѣрі днтрѣпѣндѣсе кѣ взл саѣ алѣл дн статѣріле дн пѣрїдіторѣ. Ачі се днплїнїрѣ днфрїкошателе кѣвінте але антїкѣвлі Бреннѣс: „Ваі челор днвінші ши непѣтїнчѣші!“ Тот атѣнчі се дндаторарѣ ши челе треі пѣтері дн тре сіе, кѣ дн ачѣл нѣѣ кѣдіг де дѣрі се вор апѣра зна не алта дн тре тѣте днпрїдїзѣріле, токма де кѣтѣа с'ар днтѣмпла, ка дн алте прїчїні сѣ се ши черте. Дн вртѣ тот еле, пѣтеріле кѣзѣшїрѣ кѣ тѣтѣ соленїтатеа неатѣрпареа провиндіі мор рѣмасе Полоніеі ши дн термінї категорїчі се лѣпѣдарѣ тѣте треі де орї че алте претенціі ар маі пѣтѣа форма вреодатѣ асѣпра де треі орї неферїчїтеі репѣвлїче. Полоніа скоасѣ дн тре грѣделеле дрѣпѣвлі, прїмі кѣзѣшіа дела деспоіеторїі сѣі. Ърма алеасе, кѣ дн тѣте ачеле гарандіі нѣ с'аѣ пѣзіт нічі зна.

Констїтѣвціа Полоніеі дн кѣ фѣ реформатѣ, дн сѣ нѣмаі дѣпѣ плакѣл челор треі. Се декретѣ зн сѣат стѣтѣторїѣ, а кѣрѣві депѣтаді сѣ фїе алѣші нѣмаі де кѣтрѣ воіерїте, знелте днковоіѣсе дн тѣна стрїні мор. (Ва вртѣ.)